

NØK-møde, Akureyri, Island. 23.-16. juli 2000.

Tema: **Kobonden i et nytt årtusen**

Forskning og forsøgsvirksomhed.

- herunder dansk kvægbrugs nye "Kvægbrugets Forsøgscenter"

v. Centerleder Finn Strudsholm, Kvægbrugets Forsøgscenter, Foulum

SAMMENDRAG af indlæg:

Set med dansk perspektiv er ingangen til det nye årtusinde porten til en række spændende udfordringer for forskningen og forsøgsarbejdet på kvægområdet. Kvægbrugets hastige udvikling i 90-erne fortsætter og billedet af 3-5.000 moderne, specialiserede enheder i den danske mælkeproduktion tegner sig indenfor få år. Det vil sige større enheder med voksende krav til udvikling og forandring indenfor områder som produktivitet, styring, automatisering og arbejdslettelse og med fortsat store udfordringer for at tilpasse sig samfundet krav indenfor miljø, produktkvalitet og dyrevelfærd. Forskning og forsøgsvirksomhed i kvægsektoren vil være præget af, at støtte denne udvikling.

I Danmark er kvægforskningen karakteriseret ved en stor indsats både indenfor den offentlige sektor og i kvægbrugserhvervets eget regi. Samtidig er situationen præget af en lang tradition for samarbejde mellem kvægbrugserhvervet og den offentlige forskning. Den offentlige kvægforskning foregår primært på Danmarks JordbrugsForskning. Men også Landbohøjskolen og andre statslige institutter som Statens Veterinære Serumlaboratorium m.fl. er væsentlige aktører. Kvægbrugserhvervets forsøgs- og udviklingsarbejde sker i forskellige regier: Landskontoret for Kvæg, Mejeriforeningen, De danske Kvægavlsforeninger og i Kvægbrugets Forsøgscenter (tidligere Egtved). De forskellige aktører dækker spektret fra den basale forskning i afgrænsede dele og ud til anvendelse i helheder på bedrifterne. Det vil sige fra grundlagsskabende forskning til anvendt forskning, implementering og demonstration.

Det danske kvægbrugserhverv besluttede i 1998 at opføre et nyt Kvægbrugets Forsøgscenter tæt på og i tæt samspil med en offentlige forskning på Danmarks JordbrugsForskning i Foulum. Centeret afløser flere af de tidligere stationer under institutionen Egtved, som er afviklede eller under afvikling. Centeret bygges på areal lejet af Danmarks JordbrugsForskning og baserer sig på en 15 årrig samarbejdsaftale mellem kvægbrugserhvervet og Danmarks JordbrugsForskning. Den indebærer blandt andet, at Danmarks JordbrugsForskning får det forskningsmæssige ansvar for forsøgsopgaver på centeret. De fleste projekter vil derfor også have forskere fra Danmarks JordbrugsForskning som projektledere. Kvægbrugets Forsøgscenter opføres og finansieres i fællesskab af kvægbrugets organisationer, det vil sige de generelle organisationer, brancherne og kvægavlsforeningerne.

Målet med Kvægbrugets Forsøgscenter er at skabe et topmoderne forsøgscenter som producerer forsøgsresultater til støtte for udviklingen i kvægbrugserhvervet. Forsøgsarbejdet vil både omfatte længerevarende forsøg med mange dyr samt kortere forsøg, som belyser aktuelle problemer i erhvervet. Forsøgene vil indeholde elementer af avl, produktion, sundhed og råvarekvalitet – samt ikke mindst samspillet mellem avl og de øvrige faktorer. Andre vigtige mål med Kvægbrugets Forsøgscenter er, at styrke samspillet mellem kvægbrugserhvervet og den offentlige forskning, at opdyrke internationale kontakter samt at medvirke til at der indgås interessante alliancer mellem den offentlige forskning, erhvervet og industrien. Samspil til uddannelsessektoren er også et vigtigt element. Endelig skal Kvægbrugets Forsøgscenter medvirke til en hurtig og effektiv formidling af nye resultater samt udvikles til et interessant besøgssted for kvægbrugere og borgere fra det omgivende samfund.

Kvægbrugets Forsøgscenter bygges som et moderne dansk kvægbrug. Det vil sige uisolerede stalde, naturlig ventilation, løsdrift med sengebåse samt fodring med fuldfoder. Malkesystemet er AMS - Automatisk Malkning (malkerobotter). Centeret får plads til 150 malkekøer, 150 stykker opdræt, 150 slagtedyrs samt 100 kalve. Racerne bliver SDM, RDM og Jersey med to genetiske linier per race. En Y-linie (maksimal ydelse) og en SR-linie (sundhed og reproduktion).

Centeret indrettes med moderne automatisk registreringsudstyr, som betyder at de mange interessante biologiske data kan opsamles. Det vil sige data vedrørende individuel foderoptagelse og ædeadfærd, vandoptagelse, vægt, aktivitet samt data vedrørende mælkemængde, mælkeflow og mælkens egenskaber (ledningsevne, temperatur, farveændring m.v.). Centeret er færdigbygget i september 2000 og efter en indkøringsperiode er centeret klar til de første forsøg i starten af år 2001.